

Vaardigheden voor het onderwijs van de toekomst

Het onderwijs is geen plek om stil te staan. De huidige generatie is de eerste die is opgegroeid in een wereld waarin het jezelf loskoppelen van informatie een bewuste keuze is. Volgens onderwijspedagogen vraagt het onderwijs van de toekomst daarom om 21e eeuwse vaardigheden: een set van elf competenties die leerlingen helpen mee te gaan met voortdurende digitalisering en snel veranderende technologieën binnen onze netwerksamenleving.

Papier is geduldig, maar voor wie is opgegroeid met informatie op kleine en grote schermen geldt het tegenovergestelde. Het **doelgericht boodschappen overbrengen en begrijpen** met behulp van moderne communicatiemiddelen is misschien wel de belangrijkste vaardigheid van allemaal. In het onderwijs van de toekomst is volgens trendwatchers geen excuus voor wollig taalgebruik of miscommunicatie.

Samenwerken gaat meer dan ooit over het aanvullen en ondersteunen van anderen. Over het vanuit verschillende rollen feedback geven en ontvangen en to-the-point communiceren. De nieuwe generatie heeft geen tijd voor egotripperij of conflicten. Zij willen gewoon de klus klaren. En een beetje efficiënt graag.

De toename aan leerlingen en docenten met verschillende achtergronden vraagt om een uitgebreid pakket **sociale en culturele vaardigheden**. Om een onbevooroordeelde houding van en richting iedereen, en sensitiviteit

voor diversiteit zonder op eieren te hoeven lopen. Begrijpen wat je eigen cultuur is en kunnen benoemen, en ook nog eens reflecteren. Kortom, om laten zien dat je meer in huis hebt dan alleen feitelijke kennis.

De individuele maatschappij waarin leerlingen terechtkomen vereist vaardigheden om die wereld te snappen en aan te kunnen. **Zelfregulering** is daarbij een voorname vaardigheid. In het onderwijs van de toekomst worden leerlingen meer nog dan nu voorbereid op het zelfstandig leren handelen en het begrijpen van de consequenties van wat ze doen. Door verantwoordelijkheid te nemen voor acties, realistische doelen te stellen, plannen te maken en te reflecteren op eigen gedrag.

Vanuit diezelfde gedachtegang moeten onze toekomstmakers in staat worden gesteld om **kritisch te denken** en zelfstandig weloverwogen en beargumenteerde afwegingen, oordelen en beslissingen te maken. Fake news neemt toe en bronnen waar ze hun informatie vandaan halen zijn niet op voorhand betrouwbaar. Meer dan voorgaande generaties moeten ze informatie kunnen doorzien, op waarde kunnen schatten en reflecteren.

In een snel veranderende wereld ontstaan nieuwe obstakels en uitdagingen, waar geen beproefde oplossingen voor klaar liggen. Leerlingen hebben **creatieve technieken en vaardigheden** nodig, zoals het denken buiten gebaande paden, nieuwe samenhangen kunnen zien, (verantwoorde) risico's durven nemen, fouten kunnen zien als leermogelijkheden en het aannemen van een ondernemende en onderzoekende houding in vrijwel alles wat ze doen.

Om problemen tijdig op te lossen is het relevant dat leerlingen **problemen kunnen herkennen, signaleren, analyseren en definiëren**. Strategieën leren

kennen en hanteren om met problemen om te gaan, gaan ze hierbij helpen. Digitale toepassingen kunnen ze helpen om problemen sneller en doeltreffender op te lossen.

Met **computational thinking** leren we leerlingen om problemen op een datagerichte manier te formuleren en data logisch te ordenen en analyseren. Daarbij hoort ook het vermogen om effectief om te kunnen omgaan met beveiligings- en privacyaspecten, en processen te generaliseren, zodat ze succesvolle aanpakken ook bij volgende problemen kunnen toepassen.

Naast het bekende 'street smart' is het voor leerlingen belangrijk om 'media smart' te worden. Met een pakket **mediawijsheden** leren ze om bewust, kritisch en actief te kunnen functioneren en participeren in een complexe, veranderlijke en fundamenteel gemedialiseerde wereld.

De andere kant van dit verhaal

In lijn met het eigen advies vraagt ook dit breed gedragen toekomstbeeld om een kritische blik. Zo zijn er onderwijspedagogen die stellen dat niemand de toekomst kan voorspellen en dat de wereld niet voor iedereen even snel verandert. De grootste uitdaging wordt daarom misschien wel om iedereen aangeliend te houden in een veranderende wereld. In het tempo dat past bij hen en hun omgeving.

Dit artikel is u aangeboden door:

